

תוכן עניינים

1	פתח דבר
7	חלק א': הפשרה
7	שער א': כללי
7	פרק א': מנגנוני הפישור והפשרה
7	1. כללי
10	2. סיכום
11	פרק ב': מהי פשרה
11	1. הגדרתה ומעמדה של ה"פשרה" בהליך המשפטי
	2. הפשרה - הסכמה שיש בה משום חלוקת הסיכונים שכל צד לה לוקח על עצמו ביודעין
11	3. הכלים המשפטיים
13	4. הפניית סכסוך לסולחה
14	5. סיכום
15	פרק ג': הסכם של פשרה שקיבל תוקף של פסק-דין על-פי תקנות סדר הדין האזרחי הישנות
17	1. כללי
20	2. דחיית בקשה למתן תוקף של פסק-דין להסכם פשרה
21	פרק ד': אכיפת פסק-דין שנתן תוקף להסכם פשרה
21	1. כללי
	2. היעדר אפשרות לאכיפת פסק-הדין שנתן תוקף של פסק-דין להסכם בין הצדדים
21	3. הליכי האכיפה השונים במקרה של אי-בהירות
	4. אין להכריע במחלוקות לגבי הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק-דין במסגרת מחלוקת על הפסיקתא
24	שער ב': עילות לתקיפת פסק-דין שנתן תוקף להסכם פשרה (או "פסק-דין מוסכם") הנובעות מאופיו כפסק-דין
27	פרק א': כללי
	פרק ב': צד ג' איננו יכול לתבוע על-פי פסק-הדין בהסכמה אליו לא היה צד ולא לדרוש את ביטולו
37	פרק ג': בית-המשפט המוסמך לדון בתובענה להפרת הסכם הפשרה
39	פרק ד': חוסר סמכות עניינית של בית-המשפט שנתן תוקף להסכם הפשרה
41	פרק ה': פרשנות הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק-דין
43	

פרק ו': הסכמי פשרה בתביעות נזיקין.....	51
פרק ז': התערבות בית-המשפט בהסכם הפשרה שקיבל תוקף של פסק-דין.....	53
פרק ח': ביטול פסק-דין חלוט מחמת במרמה.....	55
פרק ט': הגשת ערעור או בקשת רשות ערעור על פסק-דין מוסכם	57
פרק י': יישומו של הכלל של "מעשה בית-דין" על פסק-דין מוסכם.....	59
שער ג': תקיפת פסק-דין בהסכמה בעילות מדיני החוזים הכלליים.....	73
פרק א': כללי.....	73
פרק ב': פגם מהותי בהסכם הפשרה.....	75
1. סמכות שיפוט - סמכות לביטול פסק-דין המיוסד על הסכם - חובה להצביע על פגם מהותי.....	75
2. מתן סעד לחייב שלא פרע חובו על-פי הסכם הפשרה מחמת נסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.....	75
פרק ג': הגשת תביעה נפרדת התוקפת את החלק ההסכמי בהסכם הפשרה.....	77
פרק ד': ביטולו של פסק-דין בהסכמה (בשתי צורותיו לעיל) והודעת ביטול.....	83
פרק ה': הטעיה - סעיף 15 לחוק החוזים.....	85
פרק ו': טעות והסכם פשרה.....	115
1. כללי.....	115
2. טעות לגבי העתיד - תיקון חקיקה.....	145
פרק ז': טעות סופר בהסכם פשרה.....	147
פרק ח': כפיה.....	151
פרק ט': עושק.....	155
1. כללי.....	155
2. טענת "עושק" - חברת ביטוח.....	179
פרק י': ביטול חלקי.....	183
פרק י"א: חוזה למראית עין.....	185
1. כללי.....	185
2. מהו חוזה למראית עין?.....	185
3. סיווגו של חוזה כ"חוזה למראית עין" או "חוזה פסול" והדגשת מאפייניו של ה"חוזה למראית עין".....	187
4. נטל ההוכחה.....	199
4.1 רמת ההוכחה.....	199
4.2 טענה בעל-פה נגד מסמך בכתב.....	200
5. "חוזה למראית עין" בצורתיו השונות והמגוונות.....	203
5.1 חוזה למראית עין לעומת חוזה מלאכותי.....	203

204.....	5.2 סימולציה מלאה לעומת סימולציה יחסית
207.....	5.3 מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין מוחלטת ("סימולציה מלאה")
208.....	5.4 מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין חלקית ("סימולציה יחסית"): חוזה גלוי וחוזה נסתר
212....	5.5 החוזה בעל הפגם הכפול - חוזה למראית עין ובלתי-חוקי
216.....	5.6 מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין ובלתי-חוקי
217.....	5.7 מקרים בהם נדחתה הטענה בדבר חוזה למראית עין ובלתי-חוקי
217.....	6. נפקות חוזה למראית עין
217.....	6.1 ביחסים בין הצדדים להסכם
218.....	6.2 חוזה למראית עין וצד שלישי
221.....	6.3 חוזה איננו יכול להפוך בדיעבד לחוזה למראית עין - או שהוא היה מלכתחילה כזה, ואם לא היה, אין הוא הופך בדיעבד לחוזה כזה רק משום שהצדדים סטו מהוראותיו
223.....	פרק י"ב: דרך הביטול
225.....	פרק י"ג: השבה לאחר ביטול
229.....	פרק י"ד: ביטולו של הסכם פשרה - הלכה פסוקה
233.....	שער ד': עילות לביטולם של הסכמי פשרה שקיבלו תוקף של פסק-דין בענייני משפחה
233.....	פרק א': כללי
235.....	פרק ב': תקיפת הסכמי פשרה שקיבלו תוקף של פסק-דין בעין פסיקת בית-המשפט לענייני משפחה
235.....	1. טעות
238.....	2. הטעיה
239.....	3. כפיה
240.....	4. עושק
249.....	5. חוזה למראית עין
249.....	5.1 כללי
250.....	5.2 מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין
252.....	5.3 הסכם גירושין - מקרים בהם נדחתה הטענה בדבר חוזה למראית עין
254.....	5.4 הסכם ממון - מקרים בהם נתקבלה הטענה בדבר חוזה למראית עין
257.....	5.5 הסכם ממון - מקרים בהם נדחתה הטענה בדבר חוזה למראית עין
261.....	פרק ג': הסכמי גירושין שקיבלו תוקף של פסק-דין וביטולם
261.....	1. מבוא

264.....	2. תקנת הציבור
265.....	3. ביטול הסכם גירושין שנחתם בין בני זוג על-ידי נושה בטענת היות החוזה פיקטיבי
267.....	4. חוזה למראית עין ובטלותו של הסכם גירושין
269.....	5. הסכם בעל-פה
270.....	6. ביטול הסכם גירושין מחמת מצוקה נפשית
272.....	7. ביטול הסכם גירושין מחמת הפרתו
273.....	8. תביעה לאכיפת הסכם גירושין
274.....	9. תביעה לביטול הסכם גירושין, שחלקו הארי כבר בוצע
276.....	10. ביטול הסכם או אכיפה - בקשה למחיקת תביעה על-הסף
277.....	11. הדרישות המפורטות בסעיף 2 לחוק יחסי ממון הינן מהותיות ולא פרוצידוראליות גרידא, משהן נועדו להבטיח כי הצדדים מודעים ומסכימים לתוכן ההסכם ותוצאותיו. הדרישה לוודא, שאכן בני הזוג עשו את ההסכם בהסכמה חופשית ובהבינם את משמעותו ואת תוצאותיו, היא דרישה מהותית. בהיעדר ראיה לסתור עצם האישור השיפוטי מצביע על כך, שהצדדים להסכם הבינו את משמעותו ואת תוצאותיו וחתמו עליו מרצונם החופשי
277.....	12. הדין באשר לביטולו של הסכם גירושין כולל שאושר וקיבל תוקף שיפוטי, מטיל נטל ראיה ושכנוע כבדים על העותר לביטולו
277.....	13. דיון באכיפת פסק חוץ גם בדרך אגבית
283.....	פרק ד': הסכמי ממון שקיבלו תוקף של פסק-דין
283.....	1. מבוא
293.....	2. סופיות פסקי-דין שנתנו תוקף לפשרה
297.....	3. ביטול הדדי בהתנהגות של הסכם שקיבל תוקף של פסק-דין
298.....	4. השתהות בפניה לביטולו של הסכם כעילה לדחיית תביעה על-פי הפסק שנתן תוקף להסכם
299.....	5. הסכם ממון שאושר וקיבל תוקף של פסק-דין שנערך למראית עין ובמטרה להבריא רכוש מנושה
300.....	6. פסק-דין שבהסכמה מורכב משני חלקים - ההסכם שבין בעלי הדין והחלטת בית-המשפט אשר נתנה להסכם זה תוקף של פסק-דין
302.....	7. אפשרות לבטל הסכם ממון שאושר לאחר 30 שנים כאשר "חיו בני הזוג לאורו"
310.....	8. הסכם ממון למראית עין
317.....	פרק ה': משמורת ילדים
319.....	פרק ו': ענייני מזונות
319.....	1. פסק-דין בענייני מזונות אינו יוצר מחסום החלטי בפני התדיינות חוזרת
320.....	2. תביעה לביטול החיוב במזונות
321.....	3. בן מרדן

פרק ז': ענייני ירושה	323
1. עסקאות בירושה עתידה.....	323
2. ביטול הסכם חלוקת עזבון.....	331
שער ה': תמציות פסיקה	337
פרק א': מבוא	337
פרק ב': הלכות בתי-המשפט	339
1. ברי כי נדרשים טעמים כבדי משקל על-מנת להביא לביטול הסכם פשרה שניתן לו תוקף של פסק-דין, אך אם מגלה התביעה עילה, ולו בדוחק, יש לבררה.....	339
2. אין חולק על חשיבות הרצון החופשי והבעת ההסכמה הנדרשת במקרים של פשרה בין בעלי דין ומתן פסק-דין בהסכמה.....	340
3. לא כל לחץ כלכלי מקים זכות לביטול חוזה. כדי להכיר בלחץ או כפיה כלכליים ככפיה בת-פועל משפטי יש לבחון את איכות הכפיה ועוצמתה.....	341
4. הוראת סעיף 18(ו) לחוק התובענות הייצוגיות מלמדת, שיציאה מהקבוצה נעשית בכפוף לשני תנאים: אישור בית-משפט ואישורו של הסדר הפשרה.....	342
5. פסק-דין בהסכמה כמוהו כהסכם השולל את סמכותו של בית-הדין לשכירות להיזקק לתביעה חדשה שעניינה קביעת דמי שכירות, בתקופת ההסכם שקיבל תוקף של פסק-דין.....	344
6. אין מקום לקבל טענה של טעות כל אימת שמתברר בדיעבד לניזוק כי נזקו גדול מן הפיצוי עליו הוסכם בהסכם הפשרה.....	345
7. ניתן יהיה לקבל טענה של טעות מקום בו התגלתה בניזוק, בשלב מאוחר לחתימה על הסכם הפשרה, פגיעה החריגה בעוצמתה ובטיבה, ואשר גילויה משמיט את הבסיס מתחת להסכם הפשרה כפי שנכרת.....	346
8. אין לשוב לבית-המשפט ולבקש חקירת מומחה, לאחר שבהסכם פשרה ניתן פסק-דין שלפיו יקבע מומחה את הסכום שהנתבע צריך לשלם לתובע.....	347
9. כשם שניתן לפתוח מחדש פסק-דין רגיל למזונות, שניתן על יסוד הכרעתו העניינית של בית-המשפט, כשמשתנות הנסיבות שינוי מהותי, כן ניתן לפתוח פסק-דין, גם אם הוא ניתן בהסכמה, אולם בשל אופיו ההסכמי אין לפתחו אלא במקרים נדירים.....	349
10. סמכותו של בית-המשפט, ביחס להסכם פשרה הכולל פינוי של דייר מוגן, מוגבלת ואינה מאפשרת נטילת חלק פעיל בהסכם.....	349
11. פעולה, הנוגדת הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק-דין, אין לה תוקף - גם אם נעשתה על-פי דין.....	350

12. ככלל, בפני בעל דין המבקש לאכוף פסק-דין מוסכם פתוחים שני מסלולי פעולה: הגשת תביעה חדשה או אכיפה של פסק-הדין באופן ישיר, אולם לא בכל מקרה פתוחים שני המסלולים בפני מבקש האכיפה..... 351

13. במקרה של פסק-דין מוסכם יש להיזקק להליך בזיון בית-המשפט רק במקרים מיוחדים, כאשר ההפרה היא ברורה וחד-משמעית ומגלה חוסר תום-לב מצד המפר..... 353

14. הליכי הוצאה לפועל שעוכבו במסגרת חתימה על הסכם פשרה, שקיבל תוקף של פסק-דין, אינם ניתנים לחידוש בטענה שההסכם הופר, והדרך לחדשם הינה באמצעות הגשת תביעה לביטול הסכם הפשרה נוכח הפרתו..... 354

15. ככלל, בית-משפט השלום אינו מוסמך לדון בתביעה שכנגד, שעילתה פגם בהסכם שקיבל תוקף של פסק-דין על-ידי בית-המשפט המחוזי..... 355

16. שיהוי בקיומו של הסכם פשרה, שקיבל תוקף של פסק-דין, עלול להוביל לביטולו, אף אם טרם חלפה תקופת ההתיישנות החלה על פסקי-דין..... 357

17. בית-דין רבני אינו מוסמך ליתן פסק פשרה כפוי תוך הימנעות מיישום הלכת שיתוף הנכסים בין בני זוג..... 359

18. ככלל, חוק שנכנס לתוקפו לאחר חתימה על הסכם פשרה לא יחול באופן רטרואקטיבי, אף אם החוק, מחד, מטיל חיוב על צד שלישי שלא היה צד להסכם הפשרה, ומאידך, מונע ממנו מימוש זכויותיו ביחס לצדדים להסכם..... 361

19. הסכמה חוזית בבסיס הסכם פשרה המקבל תוקף של פסק-דין, הופכת לחלק מתוכנו של הפסק, ותוכן זה מהווה בסיס לחסימה הדיונית במסגרת מעשה בית-דין..... 362

20. הסכם פשרה שחתומים עליו שני צדדים והוגש לבית-המשפט על-ידי צד אחד בלבד לשם מתן תוקף של פסק-דין, אינו ניתן לתקיפה כפסק-דין שניתן במעמד צד אחד..... 364

21. הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק משקם ניתן לתקיפה בהתאם לסעיף 28 לחוק ההסדרים על-פי בקשת ערב/נושה/חייב שעליהם חל פסק המשקם, ולעניין זה נמנים גם חבריה של אגודה שהיא צד להסכם..... 365

22. תיקון טעות סופר בהסכם, שניתן לו תוקף של פסק-דין, ייעשה בדרך בה היה נעשה לו היה מדובר בטעות בפסק-דין "רגיל"..... 366

23. הדרך לתקוף הסכם פשרה, שקיבל תוקף של פסק-דין וקובע שהמחלוקות בין הצדדים תסתיימנה, הינה באמצעות הגשת תובענה לביטול פסק-דין מחמת פגם שנפל בו ולא באמצעות הגשת בקשות עקיפות לצורך מתן הסעד המבוקש..... 367

24. משניתן פסק-דין המאשר הסכם, הרי אם הוכח, שמאז הינתנו חל שינוי מהותי בנסיבות, וכי היא זה בלתי-צודק להשאירו על כנו, ניתן לפתוח את העניין מחדש.....	370
25. צד להסכם פשרה יהא מנוע מלטעון לזכויות שמגיעות לו על-פי דין, אף שלא הוזכרו במפורש בהסכם הפשרה, אם בהסכם קיימות הוראות כלליות, מהן משתמע כי אותן זכויות נבלעות בהסכם.....	371
26. נאמנות שנוצרה על-פי "חוזה עם הנאמן", ובית-המשפט אישר את כינונה ואת מינוי הנאמן, יש לראות אותה כאילו נוצרה מכוח פסק-דין בהסכמה.....	372
27. פסק-דין בהסכמה - ביטולו.....	373
28. ביטול הסכם פשרה בתביעה ייצוגית.....	374
29. בקשה לביטול הסכם פשרה בטענה שלא ידע על מהות ההסכם.....	374
חלק ב': הגישור.....	375
שער א': סעיף 79 לחוק בתי-המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-	375
1984 ותקנות על-פיו.....	375
פרק א': מבוא.....	375
פרק ב': הדין.....	377
1. סעיפים 79 ג ו- 79 ד לחוק בתי-המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984.....	377
2. תקנות בתי-המשפט (גישור), התשנ"ג-1993.....	378
פרק ג': "הסדר גישור", הגדרה ומהות.....	385
פרק ד': המגשר.....	387
1. כללי.....	387
2. חובות המגשר.....	388
3. תקנה 7 לתקנות בתי-המשפט (גישור), התשנ"ג-1993 - בקשה לתשלום שכר-טרחת מגשרת - הליך גישור ארוך ומורכב.....	388
4. תשלום שכר המגשר יחולק שווה בשווה בין הצדדים.....	390
פרק ה': החסיון בהליך גישור.....	393
1. דברים שנמסרו במסגרת הליך גישור לא ישמשו ראיה בהליך משפטי אזרחי - סעיף 79ג(ד) לחוק בתי-המשפט.....	393
1.1 כללי.....	393
1.2 אבחנה בין אי-קבילות ראיות מסויימות לבין הטלת חסיון עליהן.....	404
1.3 הסרה במקרים חריגים.....	405
1.4 חסיון הליך הגישור אינו חוסם את הגישה לחומר של ההליך השיופטי ההליך השיפוטי.....	407
2. חסיון חומר שהוכן לצורך הליך חלופי ליישוב סכסוך.....	411

411.....	2.1 כללי
2.2 התנאים להחלת חסיון על חומר הכנה לצורך הליך חלופי ליישוב מחלוקת.....	413.....
2.3 הקלטה ותמלול של שיחה בין בעלי הדין.....	414.....
2.4 בית-המשפט לענייני משפחה - ההלכה הפסוקה.....	414.....
3. חסיון מסמכים שהוגשו בהליכי גישור מול צד ג'.....	417.....
4. ויתור על טענת חסיון.....	418.....
5. איזכור העובדה שהתקיימו הליכי גישור.....	418.....
6. חיסיון מסמכי גישור - תוצר של הליכי גישור ומשא-ומתן לפשרה - הצגתם במצורף לתצהירי עדות ראשית.....	421.....
7. זימון מגשר לעדות - חיסיון על הליך הגישור.....	422.....
פרק ו': כישלון הגישור ומינוי המגשר כבורר	427.....
פרק ז': עורך-דין אשר יצג צד לסכסוך	429.....
פרק ח': מתן תוקף להסכם גישור - סעיף 79ג(ז) לחוק	431.....
בתי-המשפט	431.....
1. כללי.....	431.....
2. מתן תוקף להסכמי פשרה שאינם נכנסים בגדר סעיף 79ג לחוק.....	431.....
3. ביטול הסכם שהושג במסגרת גישור ואי-מתן תוקף.....	437.....
4. סמכות מקומית לעניין מתן תוקף להסדר גישור.....	439.....
5. מתן תוקף להחלטת ביניים במסגרת הליך גישור - מינוי מומחה.....	440.....
6. הסכם פשרה שאינו הולם את תקנה 10 לתקנות הגישור.....	443.....
7. תביעת פיצויים נגד מגשר - דחייתה.....	445.....
פרק ט': בית-הדין לענייני עבודה והליכי גישור	447.....
1. כללי.....	447.....
2. הדין.....	447.....
2.1 סעיף 39 לחוק בית-הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.....	447.....
2.2 תקנות בית-הדין לעבודה (פישור), התשנ"ג-1993.....	448.....
3. בקשה לאישור הסכם פשרה אליו הגיעו הצדדים מבלי שהוגשה כל תביעה.....	452.....
4. הוצאת חוות-דעת שהוגשה במסגרת הליכי גישור.....	454.....
פרק י': הסכם גישור שנחתם - חזרה מן ההסכם טרם הגשתו	457.....
שער ב': יישוב סכסוך מחוץ לכותלי בית-המשפט והפניה ליחידות הסיוע שלצד בית-המשפט לענייני משפחה	461.....
פרק א': הפניה ליחידת סיוע	461.....
1. כללי.....	461.....
2. דין ישן והלכה פסוקה.....	462.....
2.1 בקשה ליישוב הסכסוך ויחידת הסיוע.....	462.....

464.....	2.2 ההליך ביחידת הסיוע.....
465.....	2.3 ראיות.....
467.....	פרק ב': חיסיון ביחידת הסיוע.....
467.....	1. כללי.....
468.....	2. יישום סעיף 5א לחוק בית-המשפט לענייני משפחה - חיסיון.....
	פרק ג': בקשה ליישוב סכסוך בעניין קביעת דרכי קשר בין הורי הורה לבין קטין.....
481.....	1. כללי.....
481.....	2. בקשה ליישוב סכסוך לפי טופס 8 והצדדים יופנו ליחידת הסיוע שלצד בית-המשפט.....
483.....	פרק ד': העברת עניין לייעוץ או לגישור.....
483.....	1. כללי.....
483.....	2. דין ישן והלכה פסוקה.....
483.....	2.1 הליך הגישור.....
483.....	2.2 חשיפת הליך הגישור בבית-המשפט לענייני משפחה.....
484.....	2.3 פשרה.....
485.....	2.4 בוררות.....
486.....	2.5 הבורר המוסמך.....
486.....	2.6 הסמכות להעביר עניין לבוררות.....
487.....	2.7 "סמכותו העניינית" של הבורר.....
487.....	2.8 סמכות פיקוח בית-משפט לענייני משפחה על הליך הבוררות.....
489.....	פרק ה': הפסקת הייעוץ או הגישור.....
491.....	פרק ו': הסדר הסכסוך.....
491.....	1. כללי.....
491.....	2. דין ישן והלכה פסוקה.....
493.....	פרק ז': אישור הסכם בענייני משפחה.....
493.....	1. כללי.....
494.....	2. אישור ההסכם וביטולו - חובת גילוי וסעיף ויתור על תביעות.....
497.....	שער ג': גישור - הליך המהו"ת - מידע, היכרות ותיאום.....
497.....	פרק א': כללי.....
499.....	פרק ב': הדין - תקנות 37 עד 39 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.....
509.....	פרק ג': אי-התייצבות לפגישת המהו"ת.....
515.....	פרק ד': פטור מהתייצבות.....
517.....	פרק ה': לשון הרע במסגרת הליך המהו"ת.....
519.....	פרק ו': בקשה לקבלת הנחייה בעניין אופן קיום פגישת המהו"ת - פרונטלי או חזותי.....